

השימוש במזומן ובשיקים - היה כחלום

סיימון יניב, עו"ד רו"ח

1. באופן תמוהה, ובמיוחד שהדבר לא עורר הדים או התנגדות מצד הקהילה העסקית ומצד הארגונים המקצועיים, לאחרונה אושר בקול דממה החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח- 2018 (להלן: "החוק"). למרות שם החוק, המחוקק ביקש להגביל לא רק את השימוש במזומן, אלא גם את השימוש בשיקים. ברשימה שלהלן אבקש לפרט את עקרי המגבלות שיחולו על כלל הציבור החל מיום 1.1.2019 לגבי השימוש במזומן והחל מיום 1.7.2019 ולגבי פירעון שיקים באמצעות תאגיד בנקאי.

2. מגבלות שימוש במזומן

2.1 בטבלה שלהלן אציג את עקרי המגבלות בשימוש במזומן שמפורטות בחוק:

שירות עסקי על ידי רו"ח/עו"ד	תייר משלם לעוסק	משכורת/תרומה/הלוואה	לא עוסק משלם ללא עוסק	לא עוסק משלם לעוסק	עוסק משלם ללא עוסק	עוסק משלם לעוסק ¹	איסור תשלום
				11		11	שירות / מכירה
			50		11		מכירה שירות שלא במסגרת עסקית
		11					משכורת/תרומה/הלוואה
			50				מתנה
	55 ²						מכירה לתייר
							איסור תקבול
				11		11	שירות / מכירה
			50		50		מכירה שירות שלא במסגרת עסקית
		11					משכורת/תרומה/הלוואה
			50				מתנה
	355						מכירה לתייר
11-50							שירות עסקי ⁴ שניתן ע"י רו"ח/עו"ד

* הסכומים באלפי ש"ח.

** המגבלות אינן חלות על תשלום בין קרובי משפחה למעט משכורת.

*** משנת 2020 מוקנית לשר האוצר סמכות להקטין את הסכומים האמורים מ11 ו-50 אלפי ש"ח ל-6 ו-15 אלפי ש"ח בהתאמה.

¹ "עוסק" מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו לרבות מלכ"ר.

² אם המזומן עצמו הוא נשוא העסקה, למשל: המרת מט"ח, העברה לחו"ל או מחו"ל, לא יראו בסכום המזומן את מחיר העסקה.

³ ראה הע"ש 1 לעיל.

⁴ "שירות עסקי" כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון תש"ס-2000.

2.2 ביחס למדידת הסכומים בעסקה/שירות נקבע בחוק כי:

- מכירת מספר פריטים שלא במסגרת חבילה אחת יחשבו כמכירת פריטים נפרדים.
- בשירות מתמשך – לפי החיוב התקופתי בהתאם להסכמות הצדדים.
- בתשלום דמי שכירות- תשלום תקופתי אלא אם נקבע תשלום אחד שמשולם בשיעורין.
- **פיצול תשלום לצורך התחמקות מהוראות החוק יביא להגשת כתב אישום שהעונש בצידו יכול להגיע עד ל-3 שנות מאסר.**

3. מגבלות בשימוש בשיקים

המחוקק ביקש להגביל לא רק את השימוש במזומן, אלא גם את השימוש בשיקים, כמפורט להלן:

- א. חל איסור על עוסק לתת/לקבל במסגרת עסקו שיק ששם כנפרע או כנסב (להלן: "שיק פתוח") בעד עסקה; כשכר עבודה; כתרומה; הלוואה או מתנה.
- ב. חל איסור על אדם (שאינו עוסק⁵) קבלת "שיק פתוח" שלא במסגרת עסקית העולה על-5,000 ₪ בעד עסקה; שירות; משכורת; תרומה; הלוואה או מתנה.
- ג. חל איסור על אדם (שאינו עוסק⁶) מתן "שיק פתוח" לעוסק במסגרת עסקו של העוסק, שיק מעל ל-5,000 ₪ בעד עסקה; שירות; משכורת; תרומה; הלוואה או מתנה.
- ד. חל איסור על אדם שאינו עוסק מתן שיק פתוח לאדם אחר שאינו עוסק, העולה על-5,000 ₪, בעבור עסקה; שירות; משכורת; תרומה; הלוואה או מתנה.
- ה. חל איסור על אדם להסב או לקבל שיק מוסב ללא ציון שם ומס' ת.ז של המסב בשיק.
- ו. חל איסור על הבנקים (כולל בנק הדאר) לכבד "שיק פתוח" ולא משנה מה הסכום הנקוב בו. (תחולה מ- 1.7.2019)
- ז. חל איסור על הבנקים לכבד שיק מוסב שהסכום הנקוב בו מעל ל-10,000 ₪ אם בשיק לא צוינו פרטי המסב והנסב ולכבד שיק שהוסב יותר מפעם אחת, למעט הסבה בין מוסדות פיננסיים ולמעט יתר המקרים המפורטים בתוספת השנייה לחוק (תחולה מ- 1.7.2019).

4. עיצום כספי

במסגרת החוק נקבעו עיצומים כספיים על מפרי החוק (לאחר שקיבלו אזהרה אחת) בשיעור של 15% כשהתשלום במזומן היה בסך של עד 25,000 ₪ ובשיעור של 20% כשהתשלום במזומן הסתכם בסך של בין 25,000-50,000 ₪ ולגבי מוסדות פיננסיים בסכומים גבוהים יותר (30% על תשלומים שמעל 50 אלפי ₪).

לנוכח האמור בחוק, נראה שהציבור העסקי טרם הפנים את ההשלכות שעולות מהוראות החוק וימים יגידו אם היו מי שנרדמו בשמירה על ציבור העוסקים והמייצגים.

הערה: האמור במידע שלעיל מהווה תמצית החוק בלבד ואין לראות בו המלצה או יעוץ מקצועי.

⁵ ראה הע"ש 1 לעיל.

⁶ ראה הע"ש 1 לעיל.

הכותב : סיימון יניב, עו"ד ורו"ח, בעל משרד עורכי דין המתמחה במיסוי על כל רבדיו (אזרחי ופלילי) ובעבירות
הלבנת הון. לפרטים נוספים : Yaniv-yax.co.il.